

Concept verslag van de bijeenkomst Overlegorgaan Nationaal Park Schiermonnikoog

Datum en tijd: donderdag 30 oktober 2025 van 20 tot 22 uur

Plaats: Dorpshuis Schiermonnikoog

Aanwezig: De heer K. Fokkinga, voorzitter OO NP
Mevrouw I. van Gent, gemeente Schiermonnikoog
De heer D. Holwerda, secretaris OO NP
De heer M. Hagen, Vereniging Boerenbelang Schiermonnikoog
De heer R. van Maurik, Wetterskip Fryslân
De heer M. Groeneweg, Provincie Fryslân, plv M. de Vries
De heer G. Coenraads, RWS
De heer M. Prinsen, Ver. Natuurmonumenten, plv R. Bennema
De heer A.G. Duiven, Natuur- en Vogelwacht Schiermonnikoog
Mevrouw N. Broekstra, Schiermonnikoogs Ondernemers Verbond
De heer E. Gerbrands, penningmeester NP
Mevrouw J. Stringer, coördinator C&E Nationaal Park Schiermonnikoog, notulist

Afwezig: De heer G. Korten, Vitens

1. Opening en vaststellen agenda

Gedeputeerde de Vries is verhinderd, Menko Groeneweg, teamleider NP en Natuur vervangt hem. Gerben Korten van Vitens is ook verhinderd, hiervoor is geen vervanging aanwezig. Rombout Bennema van Natuurmonumenten is wegens persoonlijke omstandigheden verhinderd. Hij wordt vervangen door Martijn Prinsen.

De bezuinigingen op de Nationale Parken zijn van de baan, dankzij een motie in de Kamer met voldoende steun. De financiën vanuit het Rijk zijn nu in elk geval tot en met 2030 gegarandeerd. Aan het eind van de vergadering staan we nog even stil bij het afscheid van burgemeester van Gent. Dit zal haar laatste vergadering van het Overlegorgaan zijn.

Bij het versturen van de stukken is iets fout gegaan. Bijlage 2b was niet de juiste. Dat had het persbericht over 1 Eilaun moeten zijn.

Tijdens de publieksavond van 16 oktober zijn er vanuit de zaal diverse vragen en suggesties gedaan aan de eilandvertegenwoordigers van het Overlegorgaan. Het conceptverslag van de Publieksavond op 16 oktober was een week later is op de website terug te lezen. Het concept verslag is daarnaast gedeeld met de eilandvertegenwoordigers in het OO.

2. Mededelingen leden Overlegorgaan (voor zover niet een apart agendapunt)

- a. Schriftelijke mededelingen partners (bijgevoegd)
- b. Persbericht over normering voor 1 Eilaun (persbericht bijgevoegd).
- c. Voorstel data Overleg Orgaan 2026: 21 mei en 12 november: vastgesteld en worden door de secretaris uitgezet.
- d. Voorstel inloop spreekuur NP, 1 x per maand: Dit voorstel komt uit de werkgroep C&E en past goed bij het advies van Wing. De data van de spreekuren zullen bekend gemaakt worden via de Dorpsbode en de website.
- e. RWS: G. Coenraads biedt zijn excuses aan voor de slechte keus voor de datum van de presentatie van de nieuwe natura 2000 beheerplannen Waddenzee en Noordzee van RWS op 4 november in Duinzicht 's avonds. Deze datum valt samen met de vergadering van de gemeenteraad over de begroting. En op 5 november is de Pawoz informatie avond.

Mevrouw van Gent reageert dat dit echt niet kan, de gemeenteraad kan er niet bij aanwezig zijn. Het hele overlegorgaan is het erover eens dat dit een no go is. Deze avond zal verzet moeten worden. De heer Coenraads begrijpt dit en zal proberen om hieraan tegemoet te komen.

- f. Erfgoed WO2: Op 27 november wordt er een cultuur historische avond georganiseerd door het NP, in samenwerking met 't Heer en Feer en bunkermuseum Schlei, over het heden en verleden van de Atlantikwall. Een ieder is van harte uitgenodigd hierbij aanwezig te zijn. Uitnodiging volgt ook via de Dorpsbode en andere kanalen.
- g. De strandnota is tijdens de inspraakavond ter sprake gekomen. Mevrouw van Gent geeft een toelichting: volgende week wordt de strandnota besproken in het college van B&W. Daarna gaat de nota ter besluitvorming naar de Gemeenteraad. Er komt ook nog een inspraak ronde. Het is best ingewikkeld vanwege de vele uiteenlopende belangen, maar we streven naar een evenwichtig voorstel aldus de burgemeester.
Vanuit de beheerstichting: TONP2 (extra gelden)-afwikkeling is afgerond. RVO heeft besloten het bedrag van € 176.000 volledig beschikbaar te stellen. Het geld is dus toegekend en goed besteed. Daarnaast heeft het NP een aanvraag bij de Provincie gedaan voor boekjaarsubsidie 2025. Afgelopen dinsdag is het bericht ontvangen dat de Provincie de aanvraag ter hoogte van 240.000 euro heeft goedgekeurd en toegezegd.
Ook ontvingen wij deze week een bericht van LVVN: de financiering van IVN (voor de uren van de C&E coördinator) zijn t/m 2030 gegarandeerd.

3. Ingekomen stukken

- a. Mail LVVN van 9 juli jl. met ondertekende manifest (mail en manifest bijgevoegd)
- b. Mail LVVN van 1 oktober jl. over meer jaren financiering (bijgevoegd)
- c. Diverse offertes en opdrachtbrieven
- d. Diverse nieuwsbrieven
- e. Nagekomen brief van VBS, deze week ingebracht. Gekoppeld aan agendapunt 4, bespreken we daar. Wordt alsnog op de site geplaatst.
- f. Via SOV ook een brief ingekomen. Tevens gekoppeld aan agendapunt 4. Zal ook op de site geplaatst worden.

4. Begrazing

Op de Publieksavond van 8 mei jl. is een eerste concept van het Begrazingsplan door Natuurmonumenten gepresenteerd. Na de presentatie was er tot 31 mei de gelegenheid om te reageren. Diverse organisaties en personen hebben hier gebruik van gemaakt. Een overzicht van de reacties inclusief "opvolging" is bij dit agendapunt gevoegd. Bij dit agendapunt is het aangepaste concept begrazingsplan gevoegd. Hierin staan de overwegingen en uitgangspunten voor verdere uitwerking en afstemming voordat tot uitvoering kan worden overgegaan. De kosten voor inrichting en jaarlijkse beheerkosten zijn hierin ook van belang voor de keuzes.

Er zijn nog 2 ingekomen brieven die toegelicht worden:

Brief VBS, toelichting door Martin Hagen: Excuses voor de late reactie. Veel vragen van VBS zijn meegenomen in het begrazingsplan, maar veel ook niet. Op het concept is door VBS een zienswijze ingediend, maar daar zien we weinig van terug. Tot onze verbazing stond de intekening van begrazing op de kwelder anders ingetekend dan de realiteit. En het plan schept onduidelijkheid over wie de begrazing uit gaat voeren. Vanwege de onduidelijke voorwaarden en onduidelijkheid om welk gebied het op de kwelder gaat, kunnen wij niet akkoord met het begrazingsplan zoals het nu voorligt. De ambities keuren we goed. De plannen voor inzet van konijnen ook. Maar het plan t.a.v. grote grazers moet verder uitgezocht worden.

reactie Martijn Prinsen van NM: Excuses voor de onduidelijkheid, het is nooit de intentie geweest om de boeren buiten spel te zetten. Voorstel: Laten we de begrazing op de kwelder buiten het plan houden. Met de boeren bespreken we dan apart hoe we gezamenlijk tot een nieuw plan kunnen komen voor begrazing

op de kwelder. Er is al een afspraak gepland voor donderdag 6 november, waar de Provincie ook bij aanwezig zal zijn. Wat betreft de aanbesteding: Er is uitsluitend, de aanbesteding mag meervoudig onderhands. Dit betekent dat NM 2 offertes op zal vragen (bij Free Nature en VBS) voor de uitvoering van het plan.

De heer Groeneweg brengt in dat de Provincie het heel belangrijk vindt dat eilander boeren een kans krijgen om ingezet te worden voor begrazing.

Burgemeester van Gent noemt dat bij de voorbereiding van vanavond deze brief van te voren besproken is met alle eilandvertegenwoordigers. Zij staan dan ook allen achter deze aanpassing.

Brief SOV: toelichting door Evert-Jan Soepboer. In het plan wordt gesproken over omheining van een groot gebied in de Noorderduinen, Westerduinen en Kapenglop. Wij zijn geen voorstander van omheining met kleine parkjes en veel bordjes. Pleidooi voor hekvrij wandelen en fietsen. Is het niet mogelijk om te kijken of dit op een andere manier kan?

reactie van NM: De inzet van een no fence (electronisch) systeem is nog te vroeg, daar zijn nog niet veel ervaringen mee. We gaan hier wel een proef mee doen op de kwelder, maar te vroeg om breed uit te rollen. No fence en honden is namelijk geen goede combinatie. Uitnodiging aan Evert Jan om bij de uitwerking van de inrichting van deze gebieden, om in het veld te mee te gaan en samen te kijken en mee te denken over toegang en informatie verstrekking. De heer Duijven wil hier ook graag bij betrokken worden.

Natuurmonumenten vraagt het Overleg Orgaan om:

- *In te stemmen met de ambitie die in het begrazingsplan is verwoord.* Het Overlegorgaan stemt hiermee in.
- *Natuurmonumenten te adviseren fase 1 van het plan op te starten, zowel voor de konijnen als voor de grote grazers. Onder fase 1 valt:*
  - *Het uitvoeren van de in het plan genoemde konijnenstrategie:* Het Overlegorgaan stemt hiermee in.
  - *Het instellen van een begrazingsgebied in Kapenglop en Noorderduinen:* Aanvullende opmerking: in samenspraak met Evert Jan Soepboer over waar te plaatsen hekwerken en overstappen
  - *Het intensiveren van begrazing in de Kobbenduinen.:* dit punt vervalt. NM gaat met VBS om tafel om dit onderling op te lossen en een apart plan te maken voor begrazing in dit gebied.
  - *Het instellen van tijdelijke (druk)begrazing met (eilander) paarden en/of geiten in de Westerduinen.*

Afspraken:

Provincie, NM en VBS gaan verder met de Provincie in gesprek over de kwelderbegrazing.

Aanpassingen in het stuk worden doorgevoerd na nieuwe besluiten op basis van dit overleg. Daarna wordt een korte digitale vergadering gepland vóór 19 december om dit onderwerp formeel met OO af te handelen.

Reacties uit leden van het OO: Met inspraak en samenwerking in werkgroep beheer hebben we het vertrouwen dat het wel goed komt.

5. Maaipilot kwelders

Ecogroen heeft in opdracht van Natuurmonumenten – en met financiële ondersteuning van het NP - een advies opgesteld over het maaien van delen van de kwelder. Doel is om verdere verruiging tegen te gaan; beweiding alleen lijkt onvoldoende effect te hebben. In het rapport zijn zes deelgebieden onderscheiden. Met steun van het Nationaal Park is één deelgebied als pilot dit jaar gemaaid.

Toelichting NM:

Tot nu toe is er rond de 900 ton gemaaid, dat verwerkt wordt tot compost. Naast opbrengst compost kijken we uiteraard ook naar de natuurdoelen voor de kwelder. We gaan deze proef 6 jaar doorvoeren en monitoren wat de effecten zijn. In deze jaren gaan we ook nog de andere stukken maaien. Hoe we dit met zijn allen financieren de komende jaren is nog wel een uitdaging.

Reactie Provincie: Er is een nieuw Beheerplan in de maak. Als de resultaten positief blijken, kan het wellicht ook als beheermaatregel opgenomen worden in de toekomst? Dan kan daar ook financiering voor komen. Tussentijdse financiering blijft voor nu dan wel een aandachtspunt.

Opmerking: Bij het plaatsen van informatieborden over werkzaamheden voortaan graag alle betrokken partijen benoemen: indien het een gezamenlijk project betreft, dan ook gezamenlijk uitdragen. (Provincie/NP/NM enVBS)

6. Visiedocument schelpenpaden Schiermonnikoog

Natuurmonumenten en het Nationaal Park hebben gezamenlijk opdracht gegeven aan Movares voor een onderzoek naar de fietsinfrastructuur. De conclusie is dat alle partijen wel tevreden zijn over de ligging van de paden. Belangrijkste knelpunt is het onderhoud van verharding met kleischelpen. De winning van kleischelpen in zee leidt tot bodemberoering en is onwenselijk. Omdat verharding als beton en asfalt een heel andere beleving geven worden deze niet als goed alternatief gezien. Movares heeft meerdere opties naast elkaar gezet waarbij drie half-verhardingen als beste uit de bus komen. Movares adviseert om deze drie alternatieven te testen in proeftrajecten. Verder heeft Movares knelpunten in beeld gebracht. Het gaat vooral om plekken met wateroverlast en plekken waar verharding met ondergrond uitspoelen. Het Document is bijgevoegd. De kostenraming voor de proeftrajecten is inmiddels bekend en ook de knelpunten zijn helder.

Voorstel:

- *Instemmen met de uitgangspunten van het visiedocument : OO gaat akkoord*
- *Drie proeftrajecten en oplossen knelpunten: financieel (kosten en dekking) door werkgroep Beheer verder uitwerken (kosten zijn inmiddels berekend). Gezamenlijk project SOV/gemeente/NM/NP Kijken naar eventuele subsidie mogelijkheden, eventueel gefaseerd aanpakken. Wordt in werkgroep verder uitgewerkt. (proeftrajecten en knelpunten). De vergadering gaat akkoord met dit plan van aanpak.*

7. Intermezzo met gefilmde portretten eilanders

In het verlengde van de campagne welkom in NP Schiermonnikoog zijn 4 geportretteerde eilanders gefilmd. De filmpjes zijn bijna klaar voor publicatie, en zullen dan te zien zijn o.a. op de veerboot van Wagenborg (met ondertiteling). Afhankelijk van de reacties zullen de overige 6 eilanders in 2026 ook een filmportret krijgen (gefinancierd vanuit extra TONP gelden).

8. Jaarplan Nationaal Park inclusief begroting 2026

Het concept Jaarplan is ter bespreking bij gevoegd. Nieuw is dat het inhoudelijke jaarplan, de concept begroting en het jaarplan van IVN geïntegreerd is tot één document. Dit document zal – na instemming van het Overleg Orgaan – de basis zijn voor de boekjaarsubsidie 2026 bij de Provincie Fryslân. In het jaarplan wordt onderscheid gemaakt tussen de jaarlijks terugkerende kosten (exploitatie) en de eenmalige inzet op “urgente” maatregelen uit het Ambitieplan. In bijlage 8.1 is een overzicht bijgevoegd van de uitvoeringsagenda. De maatregelen met groene arcering zijn al uitgevoerd of in uitvoering dit jaar. De geel gearceerde maatregelen zijn de maatregelen die voor het jaar 2026 zijn gepland. Onze

penningmeester, de heer Gerbrands, geeft aan dat voor de exploitatie onderdelen een gedetailleerde begroting beschikbaar is.

Voorstel: Concept Jaarplan 2026 bespreken en instemmen met inhoud en begroting.

Na een presentatie van de secretaris en de coördinator C&E wordt unaniem ingestemd met het jaarplan voor 2026.

9. Concept verslag vergadering Overleg Orgaan van 22 mei 2024 bijgevoegd (bespreken en vaststellen)
verslag redactioneel: geen opmerkingen. Naar aanleiding van het verslag de volgende opmerkingen.
- p.2 nieuws nav Pawoz: Burgemeester van Gent licht toe dat het kabinet heeft besloten de aanlanding via Schiermonnikoog te laten lopen, ondanks bezwaren. Informatie avonden volgen: plenair met discussie (5 november)+ voorlichting Tennet (1 op 1 gesprek). Gemeente is in overleg met provincie Groningen en Friesland over een gebiedsinvestering van 29 miljoen euro. Nog dit jaar (2025) volgt een bestuursakkoord, in 2026 wordt beslecht hoe de verdeling zal zijn. Er wordt, nu het plan onomkeerbaar is, hard gestreden voor natuurcompensatie, bovenwettelijke compensatie en ontwikkelingen in het gebied. De plannen voor waterstof productie liggen overigens voor de komende 5 jaar on hold. We zijn nu een nieuwe fase ingegaan, waarbij we pleiten voor zoveel mogelijk compensatie aldus de burgemeester.
- p.3 brief stichting duinbehoud: de beantwoording van de brief zal binnenkort vanuit het Nationaal Park binnenkort plaats vinden.
- aanlandingen: de voorzitter licht toe dat vanuit de Provincie hier naar gekeken is. Het is nogal een juridisch verhaal, categorie 4 activiteiten, waarbij handhaving technisch heel lastig is, om recreatief gebruik op grond van huidige beheerplan bij te sturen. Wellicht wel meer mogelijkheden in de toekomst met het nieuwe beheerplan Waddenzee waar we een start mee maken. Op dit moment is dus alleen de 'erecode' van goed gedrag van kracht (gedragsregels).
- 1 eilaan: de heer van Maurik geeft aan dat de aanpassing van de normering gevolgen heeft voor het project 1 eilaan. De minister is reeds gewezen op het feit op dat dit een onverstandig en ongelukkig besluit is. Er is een lobby bezig om de minister van gedachte te laten veranderen. Burgemeester van Gent vult aan: Er heeft een gesprek plaatsgevonden met minister Tieman, deze zal er op nieuw naar kijken. Ook de delta commissaris Co Verdaas wordt er bij betrokken. Gemeente en andere partners staan hier strijdbaar in.
- De heer Coenraads is blij met samenwerking om hier vanuit de regio samen de schouders onder te zetten. Het zou jammer zijn als de zogeheten 'meekoppelkansen' er niet zouden komen. Als het besluit daadwerkelijk genomen wordt om af te zien van de dijkversterkingsplannen, wil RWS ook gaan kijken hoe bijvoorbeeld de verhoging van de Veerdam wel opgepakt kan worden.

10. Aansturing Nationaal Park; toelichting door bureau Wing

Het bureau Wing heeft in opdracht van het Nationaal Park een onderzoek gedaan naar de aansturing (of governance) van het Nationaal Park. In de vergadering van 22 mei jl. heeft Els Wouda van Wing een presentatie gegeven over de voorlopige bevindingen. Wing presenteert in de vergadering haar eindconclusies (presentatie bijgevoegd).

Voorstel:

- *instemmen met de concept-rapportage* : Unaniem akkoord. De voorzitter bedankt Wing voor het heldere advies. We zullen zo veel mogelijk waar proberen te maken.
- *de adviezen uitwerken binnen de werkgroepen in voorbereiding op de voorjaarsvergadering 2026:* Het ambitieplan is richtlijn aldus de voorzitter, we kijken wanneer we wat kunnen gaan doen. Dit zal in de werkgroepen verder uitgewerkt en in de tijd uitgezet worden.
- *alvast zo veel mogelijk handelen in lijn van het advies van Wing*

Reactie NVWS, namens eilandvertegenwoordigers: Bedankt Wing voor het gedegen rapport, graag gebruiken als receptenboek om regelmatig in te kijken en 'wat lekkers' uit te halen voor nieuwe toekomst en betere waarborging van de afspraken. De instelling van een NP inloop spreekuur is al een goed begin. De Vogelwacht heeft ingepland om tussen de vergaderingen van de Publieksavond en het Overleg Orgaan hun vergaderingen in te plannen, zodat leden hun inbreng kunnen geven. Pleit ook voor het instellen van

een jeugdraad.

De presentatie van Wing zal volgende week op de website van het NP geplaatst worden.

11. Rondvraag

Vanuit OO vragen n.a.v. publieksavond:

VBS: Er is hier een vraag gesteld over het composteren: het antwoord is: ja, ook onkruiden van giftige planten gaan allemaal dood na 3 weken op 60 graden. Deze kunnen dus ook gewoon ingeleverd worden.

SOV: Er werd een vraag gesteld over de beperkte toegankelijkheid van de schelpenpaden met een rollator/scootmobiel vanwege de bolle ligging van de paden. Misschien dat daar iets aan gedaan kan worden? Werkgroep beheer gaat zich hierover buigen, of hier wat iets aan kan worden gedaan.

De heer Duiven van de NVWS: 29 oktober heeft er weer een overleg plaats gevonden over de aanpak van de verwilderde katten. Er wordt uitgezocht hoe we dit het beste kunnen doen. Op korte termijn zal een telling met warmte drones plaatsvinden. Burgemeester van Gent geeft aan om de inzet van drones in overleg te doen in verband met regelgeving. Het Plan van Aanpak wordt in januari gepresenteerd via een extra avond, indien mogelijk met presentatie van de onderzoeksresultaten van project huiskat/thuiskat aldus de secretaris.

Inbreng over de kluten: Verzoek om een reactie te laten publiceren door NM, zodat daar niet meer over gesproken hoeft te worden in volgende vergaderingen.

Hoe kunnen aanlandingen op het Rif gehandhaafd worden? Kan de gemeente hier iets in doen? Vraag graag doorschuiven naar RWS in de voorbereiding op het nieuwe beheerplan Waddenzee, aldus burgemeester van Gent.

De heer Coenraads van RWS reageert: Signaal ontvangen, vanuit meerdere hoeken. We buigen ons er over en nemen dit serieus. Het gaat om nautische veiligheid. Volgende keer op terug komen wat RWS hier mee heeft gedaan.

Uit de zaal:

Kan Movares uitzoeken of de schelpen die kokkelvissers weggooien niet gebruikt kunnen worden voor de schelpenpaden?

Afscheid mevrouw van Gent:

De voorzitter richt zich tot Mevrouw van Gent die 8 jaar lang nauw betrokken geweest is bij het NP. Mede door uw inzet is het park zoals het nu is. Altijd met aandacht en meerdere petten op, met rust, vakmanschap en doorzettingsvermogen en uitgesproken mening. Petje af voor u. Met applaus wordt haar inzet ondersteund.

12. Sluiting

De voorzitter sluit rond 21.50 uur de vergadering.